

FINANSE PUBLICZNE I PRAWO FINANSOWE

PIT i CIT – przedmiot podatku

mgr Michał Stawiński
Katedra Prawa Finansowego, WPAiE Uwr
rok akademicki 2017/2018

Ogólne założenia podatku PIT i CIT

Przedmiotem podatku dochodowego jest dochód.

Dochód = przychód – koszt uzyskania przychodu (KUP)

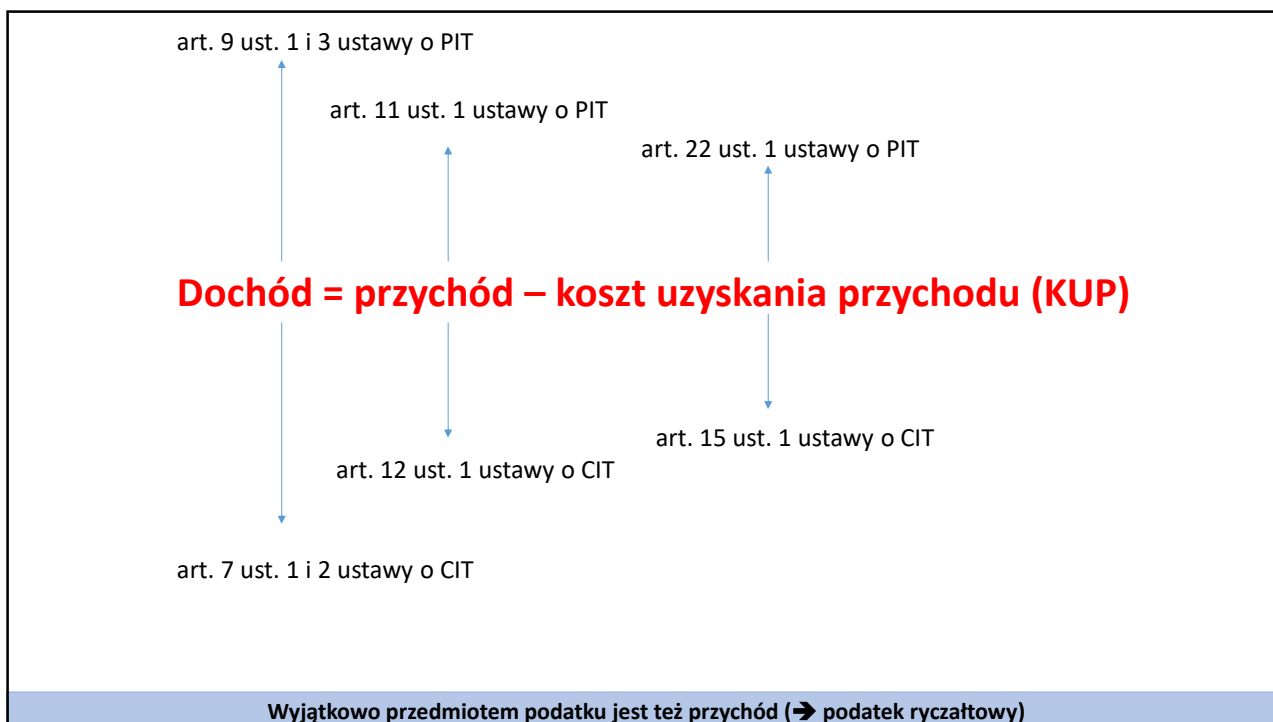
Wszystkie powyższe pojęcia są kazuistycznie zdefiniowane w treści ustaw podatkowych.

Np. podatnik w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wykonał umowę, z której osiągnął przychód w wysokości 500.000,- złotych. Koszty związane z realizacją umowy (wynagrodzenia pracowników, zakup materiałów) to 400.000,- złotych. Dochód wynosi zatem 100.000,- złotych.

Podatek = dochód x stawka podatkowa

Np. jeżeli podatnik wybrał opodatkowanie dochodów podatkiem liniowym, kwota podatku wyniesie 100.000,- x 0,19 = 19.000,- złotych.

Powyższy przykład ma charakter uproszczony.

Pojęcie dochodu

PIT

Dochodem ze źródła przychodów, jeżeli przepisy art. 24-25 oraz art. 30f nie stanowią inaczej, jest **nadwyżka sumy przychodów z tego źródła nad kosztami ich uzyskania osiągnięta w roku podatkowym**. Jeżeli koszty uzyskania przekraczają sumę przychodów, różnica jest **stratą** ze źródła przychodów.

CIT

Dochodem ze źródła przychodów, z zastrzeżeniem art. 11, art. 24a i art. 24b, jest **nadwyżka sumy przychodów uzyskanych z tego źródła przychodów nad kosztami ich uzyskania, osiągnięta w roku podatkowym**. Jeżeli koszty uzyskania przychodów przekraczają sumę przychodów, różnica jest **stratą** ze źródła przychodów.

Pojęcie przychodu

PIT

Przychodami, z zastrzeżeniem art. 14-15, art. 17 ust. 1 pkt 6, 9 i 10 w zakresie realizacji praw wynikających z pochodnych instrumentów finansowych, art. 19, art. 25b i art. 30f, są **otrzymane lub postawione do dyspozycji podatnika w roku kalendarzowym pieniądze i wartości pieniężne oraz wartość otrzymanych świadczeń w naturze i innych nieodpłatnych świadczeń.**

CIT

Przychodami, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4 oraz art. 14, **są w szczególności:**

- 1) otrzymane pieniądze, wartości pieniężne, w tym również różnice kursowe;
- 2) wartość otrzymanych rzeczy lub praw, a także wartość innych świadczeń w naturze, w tym wartość rzeczy i praw otrzymanych nieodpłatnie lub częściowo odpłatnie [...]

Źródła przychodu

PIT (art. 10 ust. 1)

- stosunek służbowy, stosunek pracy, emerytura lub renta;
- działalność wykonywana osobiście;
- pozarolnicza działalność gospodarcza;
- działy specjalne produkcji rolnej;
- najem, podnajem, dzierżawa, poddzierżawa oraz inne umowy o podobnym charakterze
- kapitały pieniężne i prawa majątkowe, w tym odpłatne zbycie praw majątkowych
- odpłatne zbycie ruchomości i nieruchomości
- działalność prowadzona przez zagraniczną spółkę kontrolowaną;
- inne źródła.

CIT

- zyski kapitałowe (art. 7b ustawy o CIT)
- inne źródła

Źródła przychodu

Przyczyny wyodrębnienia źródeł przychodów:

- koszty uzyskania przychodów rozlicza się tylko w ramach źródła, którego dotyczą,
- przychody z niektórych źródeł opodatkowane są odrębnie (nie łączą się z innymi źródłami),
- dla niektórych źródeł ustawodawca określił szczególne zasady opodatkowania.

Koszty uzyskania przychodu

PIT

Kosztami uzyskania przychodów są koszty poniesione w celu:

- osiągnięcia przychodów lub
- zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów,

z wyjątkiem kosztów wymienionych w art. 23.

CIT

Kosztami uzyskania przychodów są koszty poniesione w celu:

- osiągnięcia przychodów ze źródła przychodów lub
- w celu zachowania albo zabezpieczenia źródła przychodów,

z wyjątkiem kosztów wymienionych w art. 16 ust. 1.

Koszty uzyskania przychodu

- Koszt musi być bezzwrotny.
- Koszt musi być poniesiony przez podatnika.
- Koszt musi być odpowiednio udokumentowany (faktura, rachunek umowa itp.).
- Nie jest konieczne, aby koszt ostatecznie wygenerował przychód.

Koszty uzyskania przychodu

Bezpośrednie

- Mogą być powiązane z konkretnym przychodem (np. wydatek na nabycie sprzedawanych towarów).

Pośrednie

- Nie mogą być powiązane z konkretnym przychodem (np. wydatek na reklamę, na usługi prawne).

Podatkowymi kosztami uzyskania przychodu mogą być zarówno koszty pośrednie jak i koszty bezpośrednie.

Koszty uzyskania przychodu

- Ustalane **na zasadach ogólnych**
 - ich wysokość musi być udowodniona przez podatnika
- Koszty zryczałtowane (**kwotowe**)
 - np. umowa o pracę (111 zł 25 gr miesięcznie przy jednym stosunku pracy w miejscowości zamieszkania)
 - nie występują w CIT
- Koszty zryczałtowane (**procentowe**)
 - np. umowa o dzieło i umowa zlecenia – 20%
 - np. korzystanie przez twórców z praw autorskich – 50%
 - nie występują w CIT
- **Odpisy amortyzacyjne**
- Koszty zryczałtowane nie mają zastosowania do przychodów z działalności gospodarczej (art. 22 ust. 12 ustawy o PIT).

Koszty uzyskania przychodu

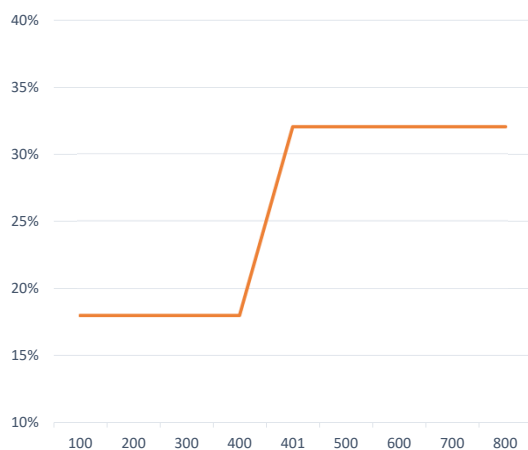
Kosztami są np.:

- koszty najmu lokalu przedsiębiorstwa
- koszty opłat licencyjnych niezbędnych w prowadzonej działalności
- koszty zatrudnienia pracowników

Kosztami nie są np.:

- kary i grzywny orzeczone w postępowaniu karnym
- kary umowne z tytułu wad dostarczonych towarów, wykonanych robót i usług oraz zwłoki w dostarczeniu towaru wolnego od wad lub zwłoki w usunięciu wad towarów albo wykonanych robót i usług

Stawka progresywna szczeblowa - PIT

Stawka progresywna szczeblowa wzrasta „skokowo” w określonych ustawą przedziałach.

Stawka podatkowa - skala

Podatek obliczany jest według progresywnej skali podatkowej.

Skalę określa art. 27 ust. 1 PDOF
(uwaga – wyrok TK z 28.10.2015, K 21/14)

Podstawa obliczenia podatku		Podatek wynosi
ponad	do	
	85528	18% minus kwota zmniejszająca podatek
85528		15 395 zł 04 gr + 32% nadwyżki ponad 85 528 zł minus kwota zmniejszająca podatek

Kwota wolna od podatku

Kwota zmniejszająca podatek, o której mowa w ust. 1, odliczana w rocznym obliczeniu podatku wynosi:

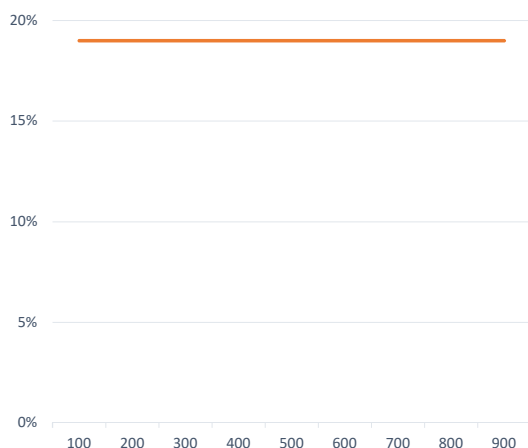
- 1) 1 188 zł - dla podstawy obliczenia podatku nieprzekraczającej kwoty 6 600 zł;
- 2) 1 188 zł pomniejszone o kwotę obliczoną według wzoru: $631 \text{ zł } 98 \text{ gr} \times (\text{podstawa obliczenia podatku} - 6\,600 \text{ zł}) \div 4\,400 \text{ zł}$, dla podstawy obliczenia podatku wyższej od 6 600 zł i nieprzekraczającej kwoty 11 000 zł;
- 3) 556 zł 02 gr - dla podstawy obliczenia podatku wyższej od 11 000 zł i nieprzekraczającej kwoty 85 528 zł;
- 4) 556 zł 02 gr pomniejszone o kwotę obliczoną według wzoru: $556 \text{ zł } 02 \text{ gr} \times (\text{podstawa obliczenia podatku} - 85\,528 \text{ zł}) \div 41\,472 \text{ zł}$, dla podstawy obliczenia podatku wyższej od 85 528 zł i nieprzekraczającej kwoty 127 000 zł.

Stawka podatkowa

Przepisy przewidują również inne stawki podatkowe:

- Podatek liniowy (**19%**, art. 30c, 30e)
 - zbycie nieruchomości, opodatkowanie przychodu z działalności gospodarczej (możliwość wyboru)
- Zryczałtowany podatek od przychodu (**10 i 20%, 19%**, art. 30a, 30b)
 - odsetki od pożyczek, dywidendy, odsetki na rachunku
- Zryczałtowany **75%** podatek od przychodów niezajmujących pokrycia w ujawnionych źródłach lub pochodzących ze źródeł nieujawnionych

Stawka liniowa - CIT

Stawka liniowa jest niezmienna niezależnie od wysokości podstawy opodatkowania.

Stawkę liniową należy odróżnić od zryczałtowanej kwoty podatku.

Stawka podatku

- Co do zasady do wszystkich dochodów w podatku dochodowym od osób prawnych zastosowanie znajduje stawka liniowa – **19%** (art. 19 ust. 1 ustawy o CIT).
- Stawka wynosi **15%** w przypadku:
 - małych podatników (tj. podatników, u których wartość przychodu ze sprzedaży brutto nie przekroczyła w poprzednim roku podatkowym wyrażonej w złotych kwoty odpowiadającej równowartości 1.200.000 euro)
 - podatników rozpoczynających działalność, w roku w którym rozpoczęli działalność.
- Wyjątkiem są przychody opodatkowane ryczałtowo – stawka **10%, 19% i 20%**.

Dochody opodatkowane ryczałtowo

- Ryczałtowo opodatkowane są np. dochody (przychody) z dywidend, do których stosuje się stawkę 19%.
- Ryczałtowo opodatkowane są też niektóre dochody (przychody) osiągnięte przez podatników o ograniczonym obowiązku podatkowym, o ile umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania nie stanowi inaczej.
 - Stawka 10% dotyczy np. przychodów z odsetek, z praw autorskich, z praw do znaków towarowych, z opłat za świadczone usługi widowiskowe, sportowe, z tytułu świadczeń doradczych, księgowych.
 - Stawka 20% dotyczy np. przychodów uzyskanych przez zagraniczne przedsiębiorstwa żeglugi powietrznej.

Rozliczanie PIT i CIT

PIT

1. Obliczenie przychodu (a)
2. Obliczenie kosztów uzyskania przychodu (b)
3. Obliczenie dochodu (a – b)
4. Pomniejszenie dochodu o odpisy (c)
5. Zastosowanie właściwej stawki podatkowej (c * stawka) z uwzględnieniem kwoty wolnej od podatku.
6. Pomniejszenie podatku o kwoty wskazane w ustawie.

CIT

1. Obliczenie przychodu (a)
2. Obliczenie kosztów uzyskania przychodu (b)
3. Obliczenie dochodu (a – b)
4. Pomniejszenie dochodu o odpisy (c)
5. Zastosowanie właściwej stawki podatkowej (c * stawka)

Rozliczanie podatku - PIT

- W ciągu roku podatkowego podatnik wpłaca zaliczki (do 20 dnia następnego miesiąca).
- W niektórych przypadkach zaliczki odprowadzają płatnicy (np. zakład pracy, organy rentowe, jednostki wypłacające stypendia).
- Do końca lutego płatnicy przekazują podatnikom informację o wysokości rozliczonych zaliczek.
- Do 30 kwietnia roku następującego po roku podatkowym należy złożyć zeznanie podatkowe.
- Podatek zadeklarowany (podatek do zapłaty) powinien być uregulowany w terminie do końca kwietnia na rachunek właściwego urzędu skarbowego.

Rozliczanie podatku - CIT

- W ciągu roku podatkowego podatnik wpłaca zaliczki, co do zasady w terminie do 20 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni. Zaliczki wpłaca się narastająco.
- Jedynie wyjątkowo (rzadziej niż w PIT) zaliczki odprowadza płatnik (dotyczy to np. przychodów opodatkowanych ryczałtowo).
- Do końca trzeciego miesiąca następującego po **roku podatkowym** należy złożyć zeznanie podatkowe i zapłacić podatek.
- Zobowiązanie podatkowe powstaje z mocy prawa (nie jest konieczne doręczenie decyzji organu podatkowego).

Rozliczanie straty

- Podatnik może pomniejszyć dochód uzyskany w kolejnych 5 latach o wysokość straty, jednak coroczne pomniejszenie nie może przekroczyć 50% straty. **Nie dotyczy to następców prawnych podatnika.**
- Przykładowo, gdy Jan K. poniósł w 2015 r. stratę w wysokości 6.000.000,- złotych, może dokonać odpisów w następujący sposób:

Rok	Dochód	Kwota obniżenia (maksymalna z uwzględnieniem dochodu)	Podstawa opodatkowania
2016	2.000.000,-	2.000.000,-	0,-
2017	3.000.000,-	3.000.000,-	0,-
2018	2.000.000,-	1.000.000,-	1.000.000,-